

Autor rozprawy: mgr Marek Kamiński

Promotor: prof. dr hab. Jerzy Zajadło

Streszczenie rozprawy doktorskiej

pt.: „Wolność a własność intelektualna - dialektyka liberalizmu z komunitaryzmem”

Wstęp. W niniejszym streszczeniu autor przedstawia obszerną analizę dotyczącą własności intelektualnej oraz wolności, w oparciu o istotne teorie, kontrowersje i wydarzenia. Praca ta ma na celu zrozumienie złożonych relacji i dylematów między tymi dwoma fundamentalnymi wartościami, które znajdują się w centrum debat na temat ochrony prawnej, innowacji, wolności słowa i prywatności. Autor konsekwentnie bada różnorodne aspekty tych pojęć, oferując szczegółowe spojrzenie na historyczne, filozoficzne i praktyczne konteksty. Warto zaznaczyć, że praca zakończona jest na badaniach dotyczących afery ACTA, a wyzwania związane z rewolucjami informacyjnymi oraz sztuczną inteligencją pozostają otwarte na dalsze, odrębne badania.

Rozdział 2 pracy doktorskiej omawia rozwój wolności i własności intelektualnej na przestrzeni dziejów, począwszy od starożytności aż do końca XIX wieku. Streszczenie tego rozdziału ma na celu przedstawienie kluczowych aspektów i wydarzeń, które wpłynęły na kształtowanie się tych pojęć w czasie.

W starożytności, szczególnie w kulturach greckiej i rzymskiej, podstawy myśli o własności intelektualnej i wolności twórczości były już zarysowane. Starożytni filozofowie, jak Platon czy Arystoteles, dyskutowali nad wartością twórczości umysłowej oraz zasługą wynalazców i autorów. W Rzymie wprowadzono pierwsze regulacje dotyczące ochrony twórczości, takie jak prawo do kopii utworów czy nadawanie przywilejów wynalazcom.

Średniowiecze przyniosło dalszy rozwój myśli o własności intelektualnej, choć wiele idei było silnie związanych z religią i kierowane przez Kościół. W tym czasie

istniały różne formy ochrony twórczości, jak np. przywileje nadawane przez monarchów czy instytucje kościelne. System uniwersytecki oraz rozwój cechów rzemieślniczych także wpłynęły na sposób, w jaki postrzegano prawa twórców.

Renesans stanowił istotny okres dla myśli o własności intelektualnej, ze względu na rozwój nauki, sztuki i filozofii. Włochy stały się centrum tej rewolucji, a druk ułatwił szerzenie dzieł i wymianę informacji. W tym czasie zaczęły się kształtować pierwsze zasady, które wpłynęły na powstanie nowoczesnego prawa autorskiego, jak np. prawa przywilejów, które nadawane były drukarzom i wydawcom.

W wieku XVI i XVII własność intelektualna nadal ewoluowała, a prawa autorskie oraz patenty zaczęły być bardziej rozpowszechnione w Europie. W 1710 roku wprowadzono w Wielkiej Brytanii Statut Anny, który stanowił pierwszą nowoczesną ustawę o prawach autorskich. Z kolei w 1623 roku powstała angielska ustawa o monopolach, która wprowadzała zasady ochrony patentowej.

W okresie od Oświecenia do końca XIX wieku nastąpił szybki rozwój myśli i praktyk dotyczących własności intelektualnej. Filozofowie, tak jak John Locke, Immanuel Kant czy Jeremy Bentham, analizowali zagadnienia własności intelektualnej, starając się je usystematyzować i uzasadnić. W XVIII i XIX wieku doszło do wprowadzenia wielu istotnych regulacji prawnych, które wpłynęły na kształtowanie się prawa własności intelektualnej, takich jak francuski Kodeks Cywilny czy amerykańska Konstytucja.

Wraz z postępowaniem technicznym, rewolucją przemysłową oraz wzrostem konkurencji na rynkach, postrzeganie własności intelektualnej zaczęło się zmieniać. W XIX wieku, w krajach takich jak Niemcy, Wielka Brytania czy USA, prawa autorskie i patenty zaczęły być uważane za istotne narzędzia stymulowania innowacji i twórczości. W wyniku tego, stopniowo wprowadzano nowe ustawodawstwa, które rozszerzały zakres ochrony własności intelektualnej.

Podsumowując, rozdział 2 pracy doktorskiej przedstawia ewolucję myśli o wolności i własności intelektualnej od starożytności do końca XIX wieku. W tym czasie doszło do istotnych zmian w sposobie postrzegania praw twórców, a także wprowadzenia licznych regulacji prawnych, które kształtowały pojęcie własności

intelektualnej. Okres ten stanowi ważne tło dla zrozumienia dalszego rozwoju własności intelektualnej oraz kwestii wolności twórczości, które są przedmiotem analizy w kolejnych rozdziałach pracy.

Rozdział 3 dotyczy ewolucji własności intelektualnej na przestrzeni XX wieku oraz jej znaczenia w kontekście społecznym, prawnym i gospodarczym. Autor przedstawia, jak rozwijało się pojęcie własności intelektualnej, podkreślając kluczowe momenty, które wpłynęły na kształtowanie prawa autorskiego i własności przemysłowej. Analizuje również własność intelektualną jako zjawisko społeczne i prawne, omawiając jej funkcje, takie jak stymulowanie innowacji czy zapewnianie twórcom adekwatnego wynagrodzenia.

W dalszej części tekstu autor skupia się na własności intelektualnej jako dobra niematerialne. Zwraca uwagę na wartość, jaką niosą dla społeczeństwa i gospodarki, a także na specyfikę różnych rodzajów własności intelektualnej. Analizuje prawa autorskie, patenty, wzory przemysłowe, znaki towarowe czy ochronę know-how, przedstawiając ich strukturę oraz sposób regulacji prawnej. Omawia także różnice między nimi, ich historyczne korzenie i przyszłość w kontekście przemian społeczno-gospodarczych oraz rosnącej globalizacji.

Następnie autor omawia możliwości ochrony własności intelektualnej, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Przedstawia dostępne mechanizmy prawne, takie jak postępowania sądowe, środki administracyjne czy alternatywne metody rozstrzygania sporów. Wskazuje na rosnące znaczenie współpracy międzynarodowej oraz harmonizacji przepisów w celu skuteczniejszej ochrony praw własności intelektualnej na całym świecie.

W dalszej części rozdziału autor skupia się na zarządzaniu własnością intelektualną, omawiając strategie i narzędzia służące optymalizacji korzystania z dóbr niematerialnych oraz ich komercjalizacji. Przybliży koncepcje takie jak portfel praw własności intelektualnej, wycena wartości własności intelektualnej czy licencjonowanie. Analizuje również rosnącą rolę sektora informacyjnego, który staje się coraz ważniejszym źródłem wartości dodanej w gospodarce opartej na wiedzy.

W kontekście własności intelektualnej autor porusza również temat autorstwa, odnosząc się do relacji między twórcą a jego dziełem oraz analizując prawne aspekty tej relacji, takie jak prawa majątkowe, prawa osobiste czy

przeniesienie praw autorskich. Omawia także związki między prawem autorskim a innymi dziedzinami prawa, takimi jak prawo do prywatności czy prawo do wizerunku.

W dalszej części rozdziału autor przedstawia własność intelektualną w świetle regulacji światowych, wskazując na kluczowe konwencje, traktaty i umowy międzynarodowe, które wpłynęły na ukształtowanie się współczesnego systemu ochrony własności intelektualnej. Analizuje rozwój instytucji międzynarodowych, takich jak Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO) czy Światowa Organizacja Handlu (WTO), które odegrały istotną rolę w tworzeniu globalnych standardów w dziedzinie własności intelektualnej.

W ostatniej części rozdziału autor analizuje zagadnienie wolności i własności intelektualnej w społeczeństwie informacyjnym, zwracając uwagę na wyzwania, jakie stawia przed prawem własności intelektualnej rozwój technologii cyfrowych i upowszechnienie się Internetu. Omawia kwestie związane z równowagą między prawami twórców a swobodą dostępu do informacji, wskazując na potrzebę poszukiwania rozwiązań, które uwzględniają różne interesy i wartości.

Autor zwraca także uwagę na problemy związane z naruszeniami praw własności intelektualnej w cyfrowym świecie, takie jak piractwo, nielegalne udostępnianie treści czy łamanie praw do ochrony technicznych środków ochrony. Omawia również kwestie związane z odpowiedzialnością dostawców usług internetowych oraz z prawnymi i społecznymi aspektami stosowania technologii cyfrowych do monitorowania i egzekwowania praw własności intelektualnej.

W kontekście społeczeństwa informacyjnego autor analizuje również wpływ własności intelektualnej na kształtowanie kultury, wiedzy i edukacji. Przedstawia różne perspektywy na rolę własności intelektualnej w społeczeństwie, wskazując na debaty dotyczące jej ograniczeń, potrzeby reformy systemu ochrony czy wpływu na rozwój nauki i technologii.

Podsumowując, rozdział 3 przedstawia wielowymiarowy obraz ewolucji własności intelektualnej od początku XX wieku do współczesności, analizując jej społeczne, prawne i gospodarcze konteksty oraz różnorodne aspekty związane z ochroną, zarządzaniem i wykorzystaniem dóbr niematerialnych. Autor podkreśla

wyzwania i możliwości, jakie niesie ze sobą rozwój społeczeństwa informacyjnego, oraz wskazuje na potrzebę poszukiwania równowagi między prawami twórców a swobodą dostępu do informacji, aby sprostać zmieniającym się realiom gospodarczym, technologicznym i kulturowym. Przez cały rozdział autor zwraca uwagę na rosnące znaczenie własności intelektualnej w globalnym kontekście oraz na istotne dla społeczeństwa wartości, jakie niesie ze sobą ochrona i zarządzanie tymi dobrami niematerialnymi. Wszystko to sprawia, że omawiany rozdział stanowi kompendium wiedzy na temat własności intelektualnej w XX wieku, które pozwala zrozumieć jej rozwój, znaczenie i funkcje we współczesnym świecie.

Rozdział 4 pracy dotyczy uzasadnienia własności intelektualnej, przybliżając różne teorie oraz perspektywy ekonomiczne i nieekonomiczne. Omawiając teorie ekonomiczne, autor analizuje stymulowanie twórczości, niedogodności monopolu oraz efekt sieci, które są kluczowymi elementami zrozumienia ekonomicznych aspektów własności intelektualnej. Wśród teorii nieekonomicznych autor prezentuje teorię prawno-naturalną, teorię sprawiedliwościową, teorię radykalną oraz teorię wolnościową, które stanowią różne podejścia do uzasadnienia własności intelektualnej z perspektywy wartości, praw i sprawiedliwości.

W pierwszej części tego rozdziału, omówione zostały teorie ekonomiczne, które tłumaczą i uzasadniają istnienie własności intelektualnej. Teoria stymulowania twórczości opiera się na idei, że ochrona praw autorskich i pokrewnych stanowi zachętę dla twórców do tworzenia nowych utworów oraz innowacji, gdyż zapewnia im określone korzyści materialne. Dzięki tym korzyściom, twórcy mogą skupić się na swojej pracy, nie martwiąc się o zarobek.

Kolejnym aspektem teorii ekonomicznych jest analiza niedogodności monopolu. Własność intelektualna jako forma monopolu, może prowadzić do sytuacji, w której ceny dla konsumentów są zawyżone, a konkurencja jest ograniczana. Autor analizuje różne argumenty dotyczące tego zagadnienia, omawiając także potencjalne negatywne skutki monopolu w kontekście własności intelektualnej.

Efekt sieci, trzeci element analizy teorii ekonomicznych, odnosi się do zjawiska wzrostu wartości produktu lub usługi wraz ze wzrostem liczby

użytkowników. Autor podkreśla, że efekt sieci może wpływać na równowagę między ochroną własności intelektualnej a dostępem do twórczości, zwłaszcza w kontekście cyfrowym, gdzie efekt sieci jest szczególnie silny.

W drugiej części rozdziału, autor koncentruje się na teoriach nieekonomicznych, które również mają na celu uzasadnienie istnienia własności intelektualnej. Teoria prawno-naturalna opiera się na przekonaniu, że twórcy mają niezbywalne prawa do swoich dzieł, które wynikają z ich wysiłku, talentu i pracy. Według tej teorii, prawa autorskie i pokrewne powinny być traktowane jako naturalne prawa człowieka.

Teoria sprawiedliwościowa, kolejne podejście nieekonomiczne, opiera się na idei, że własność intelektualna powinna być traktowana jako element sprawiedliwego podziału zasobów społecznych. Autor omawia różne argumenty na rzecz tej teorii, podkreślając, że sprawiedliwość w kontekście własności intelektualnej może być rozumiana jako równowaga między prawami twórców a interesami społeczeństwa.

Teoria radykalna stanowi zupełnie inne podejście do własności intelektualnej, kwestionując jej istnienie jako instrumentu społeczno-ekonomicznego. Zwolennicy tej teorii argumentują, że własność intelektualna jest szkodliwa dla społeczeństwa, gdyż prowadzi do nierówności, ograniczenia dostępu do wiedzy oraz hamowania twórczości i innowacji. Teoria radykalna postuluje, że alternatywne formy regulacji oraz systemy wynagradzania twórców mogłyby być bardziej sprawiedliwe i efektywne.

Na koniec, teoria wolnościowa ujmuje kwestię własności intelektualnej w kontekście indywidualnych praw i wolności. Autor analizuje argumenty dotyczące tego, jak własność intelektualna wpływa na wolność słowa, twórczość oraz swobodę dostępu do informacji. Podkreśla również, że własność intelektualna może być przedmiotem debaty między zwolennikami różnych wizji wolności, takich jak wolność negatywna (brak ingerencji) i wolność pozytywna (umożliwienie realizacji celów).

W podsumowaniu, rozdział 4 przedstawia szerokie spektrum teorii i argumentów dotyczących uzasadnienia własności intelektualnej. Omawiane teorie ekonomiczne koncentrują się na aspektach rynkowych, takich jak stymulowanie twórczości, niedogodności monopolu oraz efekt sieci, podczas gdy

teorie nieekonomiczne analizują własność intelektualną z perspektywy wartości, praw i sprawiedliwości. Autor podkreśla, że debata na temat uzasadnienia własności intelektualnej jest złożona i wielowymiarowa, a różne podejścia teoretyczne pozwalają na lepsze zrozumienie roli, jaką własność intelektualna odgrywa w społeczeństwie.

Rozdział 5 pracy koncentruje się na złożoności wolności twórczości intelektualnej, a także na prawnych granicach, wolności eksponowania, rozpowszechniania, korzystania z twórczości intelektualnej i ograniczeniach w wolności do twórczości intelektualnej.

Rozpoczynając od prawnych granic twórczości intelektualnej, autor analizuje wpływ różnych systemów własności intelektualnej na twórczość, takich jak prawa autorskie, patenty czy znaki towarowe. Omówione są także kluczowe pojęcia, takie jak "próg oryginalności" oraz "rozszerzanie zakresu ochrony". Wskazuje się na istotę dbałości o równowagę między ochroną praw twórców a dostępem do ich dzieł dla ogółu społeczeństwa. Zwraca się również uwagę na istnienie różnych norm prawnych, które wpływają na to, co może być uznane za oryginalne dzieło intelektualne.

Następnie autor omawia zagadnienie wolności eksponowania twórczości intelektualnej, czyli prawo twórców do prezentowania swoich dzieł. Podkreślana jest rola galerii, muzeów, koncertów i innych miejsc wystawowych w tym kontekście, a także wpływ regulacji prawnych na wolność ekspozycji. Przykładem takich regulacji może być prawo do wizerunku, które chroni osoby przed nieautoryzowanym wykorzystaniem ich wizerunku w twórczości intelektualnej.

Kolejny aspekt, który zostaje poruszony, to wolność rozpowszechniania twórczości intelektualnej. Autor analizuje, w jaki sposób prawa autorskie wpływają na sposób udostępniania i wykorzystywania dzieł intelektualnych przez inne osoby, omawiając również kwestię licencjonowania, które pozwala na szerzenie dzieł intelektualnych. W tym kontekście zwraca się uwagę na rosnącą rolę technologii cyfrowych i Internetu w procesie rozpowszechniania twórczości intelektualnej, a także na wyzwania, jakie stawiają te technologie przed systemami własności intelektualnej.

Wolność korzystania z twórczości intelektualnej stanowi kolejny istotny aspekt analizowany w rozdziale. Autor przedstawia mechanizmy, takie jak

dozwolony użytek, prawa pokrewne czy licencje Creative Commons, które mają na celu umożliwienie szerokiego dostępu do dzieł intelektualnych, jednocześnie chroniąc prawa twórców. Poruszone są również kwestie związane z dostępem do kultury i wiedzy, jak również z rolą bibliotek, archiwów i instytucji edukacyjnych w promowaniu takiego dostępu. Autor zwraca uwagę na potrzebę równowagi pomiędzy ochroną własności intelektualnej a wolnością korzystania z twórczości intelektualnej, aby zachować społeczne korzyści płynące z szerokiego udostępnienia dzieł.

Ostatnią część rozdziału poświęcono ograniczeniom w wolności do twórczości intelektualnej. Autor zwraca uwagę na różne przeszkody, które mogą utrudniać tworzenie, wykorzystywanie i udostępnianie twórczości intelektualnej. Do tych przeszkód zaliczyć można m.in. cenzurę, nadmierną ochronę praw autorskich, ograniczenia wynikające z prawa konkurencji czy regulacje dotyczące ochrony danych osobowych. W tym kontekście autor wskazuje również na rosnące znaczenie ruchów na rzecz otwartości i wolności w twórczości intelektualnej, takich jak ruchy na rzecz otwartego dostępu, otwartych źródeł czy otwartych danych.

Podsumowując, rozdział 5 skupia się na istocie wolności twórczości intelektualnej, jej prawnych granicach oraz wolności eksponowania, rozpowszechniania i korzystania z twórczości intelektualnej. Autor zwraca uwagę na potrzebę znalezienia równowagi między ochroną praw twórców a dostępem do ich dzieł dla ogółu społeczeństwa. W analizie uwzględnione są różne ograniczenia wynikające z prawa, które wpływają na twórczość intelektualną, a także na wyzwania stawiane przez rozwój technologii cyfrowych. Rozdział ten ukazuje, jak istotne jest dążenie do osiągnięcia równowagi między prawami twórców a wolnością twórczości intelektualnej, aby zagwarantować społeczne korzyści płynące z szerokiego udostępnienia dzieł intelektualnych.

Rozdział 6, zatytułowany "Wolność intelektualna", skupia się na zrozumieniu istoty wolności intelektualnej, jej różnych aspektach, relacji z prawem, a także na jej znaczeniu w kontekście prawa polskiego i międzynarodowego. Przez cały rozdział autor próbuje pokazać, jak wolność intelektualna wpływa na kształtowanie się kultury, twórczości i wymiany myśli w społeczeństwie.

W pierwszej części rozdziału, autor przedstawia pojęcie wolności intelektualnej, wyjaśniając, że jest to swoboda w tworzeniu, poszukiwaniu, wyrażaniu i rozpowszechnianiu idei oraz informacji. Wolność intelektualna jest niezbędnym elementem funkcjonowania demokratycznych społeczeństw, które opierają się na swobodzie słowa, myśli i wyrażania opinii. Autor wskazuje na to, że wolność intelektualna obejmuje zarówno prawa jednostki, jak i społeczeństwa, umożliwiając twórczość, krytykę, dialog i innowacje.

Następnie, w części poświęconej prawu a wolności, autor analizuje związek między prawem a wolnością intelektualną. Wskazuje na to, że prawo może zarówno chronić, jak i ograniczać wolność intelektualną, a role te mogą się często ząbiać. Autor podkreśla, że w celu zagwarantowania wolności intelektualnej, prawo powinno zapewniać ramy umożliwiające jednostkom swobodne tworzenie i wyrażanie myśli, ale jednocześnie powinno dążyć do ochrony innych wartości społecznych, takich jak ochrona prywatności, praw autorskich czy bezpieczeństwo narodowe.

W ujęciu pragmatycznym istoty pojęcia wolności, autor proponuje szerokie podejście do wolności intelektualnej, które obejmuje zarówno aspekty teoretyczne, jak i praktyczne. Na przykład, wolność intelektualna obejmuje swobodę uczestnictwa w debatach publicznych, dostęp do informacji czy możliwość swobodnego korzystania z dóbr kultury. Autor zwraca uwagę, że pragmatyczne podejście do wolności intelektualnej pozwala na uwzględnienie zarówno korzyści indywidualnych, jak i społecznych wynikających z szeroko pojętej wolności.

W kolejnym podrozdziale autor omawia wolność intelektualną jako wolność kulturalną. W tym kontekście, wolność intelektualna jest postrzegana jako kluczowy element umożliwiający kształtowanie się kultury i jej ciągły rozwój. Autor podkreśla, że kultura jest nieodłącznym elementem społeczeństwa, a jej rozwój zależy od swobodnego przepływu myśli, idei i twórczości. Wolność intelektualna jest zatem niezbędna do zachowania różnorodności kulturowej i promowania wartości, które są fundamentem demokratycznego społeczeństwa.

W części dotyczącej wolności intelektualnej w prawie polskim i międzynarodowym, autor analizuje, jak wolność intelektualna jest chroniona w tych systemach prawnych. Wskazuje, że zarówno polskie, jak i międzynarodowe

prawo zawierają liczne regulacje i mechanizmy mające na celu ochronę wolności intelektualnej. Przykłady obejmują konstytucyjne gwarancje wolności słowa, wyrażania opinii, twórczości artystycznej czy prawo do informacji. Autor zwraca także uwagę na międzynarodowe konwencje, takie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka czy Europejska Konwencja Praw Człowieka, które odnoszą się do wolności intelektualnej jako podstawowego prawa człowieka.

W ostatniej części rozdziału, autor omawia wolność intelektualną jako okoliczność wyłączająca bezprawność czynu. Wyjaśnia, że w niektórych przypadkach, działania mogące wydawać się niezgodne z prawem, takie jak naruszenie praw autorskich czy wykorzystanie chronionych znaków towarowych, mogą być usprawiedliwione ze względu na wartość wolności intelektualnej. Przykładami takich okoliczności mogą być twórcze użycie cudzego utworu w celach edukacyjnych, naukowych czy krytyki społecznej. Autor podkreśla, że taka interpretacja prawa ma na celu zachowanie równowagi między ochroną własności intelektualnej a promowaniem wolności intelektualnej, która jest kluczowa dla funkcjonowania demokratycznego społeczeństwa.

Podsumowując, rozdział 6 przedstawia wolność intelektualną jako kluczowy element demokratycznych społeczeństw i kultury. Autor analizuje różne aspekty wolności intelektualnej, jej relację z prawem oraz jej znaczenie w kontekście prawa polskiego i międzynarodowego. Podkreśla również konieczność utrzymania równowagi między ochroną własności intelektualnej a promowaniem wolności intelektualnej, która jest niezbędna dla twórczości, innowacji i wolności słowa.

Rozdział 7 omawia temat granic wolności intelektualnej, które odgrywają kluczową rolę w równoważeniu praw jednostek, wartości społecznych i interesów publicznych. Autor podkreśla, że wolność intelektualna, mimo swojego fundamentalnego charakteru, nie jest absolutna i może być ograniczana w pewnych sytuacjach.

W pierwszej części rozdziału autor przedstawia typologię granic wolności intelektualnej. Wskazuje na różne rodzaje ograniczeń, które mogą być stosowane w praktyce, takie jak ograniczenia czasowe, terytorialne, podmiotowe czy przedmiotowe. Ważne jest zrozumienie tych kategorii, aby móc właściwie ocenić, czy dane ograniczenie wolności intelektualnej jest uzasadnione i proporcjonalne.

Kolejny aspekt granic wolności intelektualnej omówiony jest w kontekście ujęcia systemowego. Autor analizuje, jak różne systemy prawne i kulturowe wpływają na określanie granic wolności intelektualnej. W związku z tym wskazuje, że granice te są niejednorodne i zależą od konkretnej jurysdykcji, wartości społecznych, tradycji prawnych i kulturowych.

W dalszej części rozdziału autor omawia granice dotyczące formy i treści twórczości intelektualnej. Przykłady takich granic to zakaz twórczości o charakterze obscenicznym, nawołującej do przemocy czy dyskryminacji. Autor zwraca uwagę na to, że państwa mają obowiązek chronić wolność intelektualną, ale jednocześnie powinny dążyć do ochrony innych wartości, takich jak porządek publiczny, bezpieczeństwo narodowe, prawa innych osób czy moralność publiczną.

Następnie autor omawia granice dotyczące rozpowszechniania twórczości intelektualnej. Wskazuje, że wolność rozpowszechniania nie jest absolutna i może być ograniczana w celu ochrony interesów publicznych czy praw innych osób. Przykłady takich granic obejmują ograniczenia związane z ochroną praw autorskich, znaków towarowych, tajemnic handlowych czy ochroną prywatności.

W kolejnym podrozdziale autor omawia granice wspólne dla wszystkich wolności i praw człowieka. Zwraca uwagę na to, że granice te są zgodne z międzynarodowymi standardami praw człowieka i mają na celu ochronę ogólnych wartości społecznych, takich jak demokracja, równość, sprawiedliwość czy tolerancja. W związku z tym wolność intelektualna nie może być wykorzystywana jako pretekst do naruszania tych zasad czy promowania dyskryminacji, nietolerancji czy nienawiści.

Kolejny aspekt omawiany przez autora to konieczność ustanowienia normy ograniczającej wolność intelektualną. Autor podkreśla, że ograniczenia wolności intelektualnej muszą być oparte na jasnych i precyzyjnych przepisach prawa, które określają zakres i warunki nałożenia takich ograniczeń. Wprowadzanie ograniczeń powinno być także uzasadnione interesem publicznym lub ochroną praw i wolności innych osób, a także spełniać kryterium proporcjonalności.

W dalszej części rozdziału autor omawia nienaruszalność istoty wolności intelektualnej. Wskazuje, że ograniczenia wolności intelektualnej nie mogą prowadzić do naruszenia jej podstawowych elementów ani negować samej idei

wolności intelektualnej. W związku z tym wszelkie ograniczenia powinny być stosowane z poszanowaniem zasady nienaruszalności istoty wolności.

Zakres zastosowania klauzuli limitacyjnej jest kolejnym aspektem omówionym w rozdziale. Autor zwraca uwagę, że klauzule te powinny być interpretowane w sposób ściśle ograniczający, tak aby nie doprowadzić do nadmiernej ingerencji w wolność intelektualną. W związku z tym ograniczenia powinny być stosowane tylko w sytuacjach, w których jest to rzeczywiście konieczne i uzasadnione.

Na koniec rozdziału autor omawia konflikt wolności intelektualnej z moralnością publiczną. Wskazuje, że granice wolności intelektualnej mogą wynikać z konieczności ochrony wartości moralnych i etycznych obowiązujących w danym społeczeństwie. Autor podkreśla jednak, że takie ograniczenia powinny być stosowane z poszanowaniem zasady proporcjonalności oraz z uwzględnieniem praw i wolności innych osób.

Podsumowując, rozdział 7 dokładnie analizuje zagadnienie granic wolności intelektualnej, które są niezbędne dla zachowania równowagi między prawami jednostek, wartościami społecznymi i interesami publicznymi. Autor przedstawia różne rodzaje ograniczeń, ich podstawy i zasady stosowania, jak również podkreśla konieczność poszanowania zasady proporcjonalności i nienaruszalności istoty wolności intelektualnej. Wszystkie te aspekty stanowią istotne ramy dla dyskusji na temat wolności intelektualnej i jej granic we współczesnym świecie.

Rozdział 8 koncentruje się na krytyce ochrony własności intelektualnej, analizując różne aspekty tego zagadnienia i różnorodne argumenty. W pierwszej kolejności omawiane są ogólnofilozoficzne argumenty przeciwko ochronie własności intelektualnej, których źródłem są koncepcje wielu filozofów, takie jak sprawiedliwość, wolność, równość czy dobro wspólne. Poruszane są także zagrożenia związane z ochroną własności intelektualnej, które wynikają z ich złożonej natury i różnych perspektyw na to zagadnienie.

Następnie analiza skupia się na różnicach między własnością dóbr materialnych a niematerialnych, których właściwości fizyczne i charakterystyka są odmienne. Własność intelektualna jest trudna do ograniczenia, a jej wartość często jest subiektywna. Omówione są argumenty przeciwko ochronie własności

intelektualnej, które odnoszą się do tego, jak te różnice wpływają na pojęcie własności i sprawiedliwość.

W dalszej części rozdziału omówiona zostaje krytyka prawa autorskiego, które ma na celu ochronę twórców oraz ich dzieł przed nieautoryzowanym korzystaniem. Jednakże, w praktyce może prowadzić do nadmiernych ograniczeń, które szkodzą wolności słowa, innowacji oraz dostępowi do kultury. Pojawiły się również głosy krytyczne, które twierdzą, że prawo autorskie w swojej obecnej formie nie spełnia swoich celów i wymaga reformy.

Kolejnym aspektem jest krytyka systemu patentowego, który ma na celu chronić wynalazców i innowacje. W praktyce jednak system ten może prowadzić do nadużyć, takich jak tzw. "patent trolling", który polega na wykorzystywaniu patentów w celu uzyskania korzyści finansowych kosztem innowacji. Ponadto, istnieją obawy dotyczące monopolizacji wiedzy, które mogą ograniczać rozwój naukowy i postęp technologiczny.

W ostatniej części rozdziału podjęta zostaje próba przewidzenia przyszłości prawnej ochrony własności intelektualnej. Z jednej strony istnieje potrzeba dalszego doskonalenia istniejących systemów ochrony, aby sprostać nowym wyzwaniom związanym z technologią i globalizacją. Z drugiej strony, pojawiają się głosy nawołujące do znalezienia alternatywnych modeli, które pozwolą na lepsze zrównoważenie praw twórców z potrzebami społeczeństwa i rozwojem nauki i technologii. W tym kontekście analizowane są różne propozycje reform, zarówno tych, które dążą do poprawy istniejących systemów ochrony własności intelektualnej, jak i tych, które proponują całkowicie nowe podejścia.

W podsumowaniu, rozdział 8 ukazuje złożoność problemu ochrony własności intelektualnej, biorąc pod uwagę różne perspektywy i argumenty. Przedstawione krytyki, choć różnorodne, pokazują, że istnieją istotne problemy związane z obecnym systemem ochrony własności intelektualnej. Wymaga on przemyślenia, zarówno w kontekście ogólnofilozoficznym, jak i praktycznym, aby znaleźć sposób na ochronę interesów twórców, jednocześnie respektując wolność słowa, innowacje i dostęp do kultury.

Ważne jest, aby w przyszłości dokonać przemyślanej analizy obecnych systemów prawnych i rozważyć możliwości wprowadzenia zmian, które pozwolą na lepsze dostosowanie systemu ochrony własności intelektualnej do

zmieniającej się rzeczywistości. To może obejmować wprowadzenie alternatywnych modeli ochrony, które lepiej zrównoważą interesy wszystkich zaangażowanych stron.

Podsumowując, debata wokół ochrony własności intelektualnej jest złożona i dotyczy wielu różnych aspektów. Rozdział 8 dostarcza cennego przeglądu krytycznych perspektyw na to zagadnienie, które mogą stanowić punkt wyjścia do dalszych dyskusji i przemyśleń na temat przyszłości własności intelektualnej oraz jej ochrony.

Rozdział 9 pracy dotyczy kryzysu zaufania do prawa własności intelektualnej, który stał się widoczny w ostatnich latach. Porusza różne aspekty tego kryzysu, wskazując na problemy, które wynikają z obecnych regulacji i praktyk w zakresie własności intelektualnej. Autor analizuje zarówno globalne konteksty polityczne i ekonomiczne, jak i konkretne przypadki nadużyć moralnych, które ilustrują trudności związane z ochroną własności intelektualnej.

Na początku rozdziału przedstawione jest tło historyczne i polityczne problemu, z naciskiem na tak zwany Konsensus Waszyngtoński. Jego założenia, które promowały liberalizację handlu, deregulację i prywatyzację, wpłynęły na rozwój prawa własności intelektualnej na świecie. Konsensus ten przyczynił się do upowszechnienia globalnych regulacji własności intelektualnej, takich jak porozumienie TRIPS w ramach WTO.

Następnie autor omawia kwestię prawa własności intelektualnej jako przedłużenia polityki imperialnej. Wskazuje, że rozwinięte kraje, głównie Stany Zjednoczone i kraje europejskie, korzystają z prawa własności intelektualnej, aby utrzymać swoją dominację na rynkach światowych i narzucać swoje warunki krajom rozwijającym się. Argumentuje, że takie praktyki są nie tylko niesprawiedliwe, ale także niszczące dla gospodarek krajów biedniejszych.

W kolejnej części rozdziału autor przechodzi do analizy nadużyć moralnych związanych z własnością intelektualną. Omawia takie zjawiska, jak kradzież własności intelektualnej, niemoralność w pracy naukowej, nieuczciwą konkurencję, wojny patentowe i trolle patentowe, biopiractwo, oraz niemoralność firm farmaceutycznych i koncernów biotechnologicznych.

W sekcji dotyczącej kradzieży własności intelektualnej autor przedstawia przykłady nielegalnego wykorzystania cudzych pomysłów, technologii i dzieł.

Podkreśla, że takie działania są szkodliwe zarówno dla twórców, jak i dla społeczeństwa jako całości. W części dotyczącej niemoralności w pracy naukowej omówione są przypadki fałszowania danych, plagiatów i innego rodzaju oszustw naukowych, które mają na celu zdobycie korzyści z cudzej pracy.

Sekcja o nieuczciwej konkurencji analizuje przypadki, w których firmy wykorzystują prawo własności intelektualnej do eliminowania konkurencji i utrzymania monopolistycznej pozycji na rynku. Autor zwraca uwagę na szkodliwe skutki takich praktyk dla innowacji i rozwoju gospodarczego.

Wojny patentowe i trolle patentowe to kolejne problemy związane z ochroną własności intelektualnej omówione w rozdziale. Wojny patentowe to sytuacje, w których firmy prowadzą kosztowne batalie prawne o prawa do patentów. Z kolei trolle patentowe to podmioty, które nie prowadzą żadnej działalności produkcyjnej, ale wykorzystują swoje prawa patentowe do żądania opłat licencyjnych od innych firm. Autor podkreśla, że takie praktyki hamują rozwój technologiczny i wpływają negatywnie na gospodarkę.

Biopiractwo to kolejne zjawisko, które autor omawia w kontekście nadużyć moralnych związanych z własnością intelektualnej. Dotyczy ono nielegalnego wykorzystania wiedzy tradycyjnej i zasobów genetycznych przez korporacje z krajów rozwiniętych, bez odpowiedniego uznania i wynagrodzenia dla społeczności, z których te zasoby pochodzą. Autor wskazuje, że biopiractwo prowadzi do utraty bioróżnorodności i narusza prawa rdzennej ludności.

Niemoralność firm farmaceutycznych i koncernów biotechnologicznych stanowi ostatnią część tej sekcji. Autor przedstawia przykłady, w których firmy te stosują praktyki, które mają negatywny wpływ na dostęp do leków i zdrowia publicznego, np. przez wykorzystywanie monopolistycznej pozycji, utrzymywanie wysokich cen leków czy blokowanie rozwoju tańszych, generycznych wersji leków.

Podsumowując, rozdział 9 przedstawia szeroki przegląd problemów związanych z prawem własności intelektualnej, które doprowadziły do kryzysu zaufania do tego systemu. Autor zwraca uwagę na to, że konieczne są reformy prawa własności intelektualnej, aby uzyskać sprawiedliwość, równowagę interesów i zachęcać do innowacji. Wskazuje, że rozwiązania te powinny

uwzględniać zarówno globalne konteksty polityczne i ekonomiczne, jak i konkretne przypadki nadużyć moralnych.

Rozdział 10 omawia libertariański aspekt własności intelektualnej, analizując różne koncepcje wolności oraz stanowiska libertariańskie wobec praw własności, zarówno materialnej, jak i niematerialnej. Autor bada kontrowersje i debaty wśród libertarian w kontekście prawa własności intelektualnej, a także przedstawia ruch infoanarchistyczny jako część ruchu libertariańskiego.

Na początku autor porównuje heglowską koncepcję wolności z libertariańską. Podczas gdy Hegel utożsamiał wolność z racjonalnością i uważał, że wolność jednostki jest osiągnięta dzięki jej umieszczeniu w strukturach społecznych, dla libertarian wolność polega na poszanowaniu praw jednostki, takich jak autonomia i własność prywatna. Autor zwraca uwagę na różnice w podejściu do wolności jako wartości i wskazuje na konsekwencje tych różnic dla debaty na temat własności intelektualnej.

Następnie autor analizuje libertarianizm w kontekście praw własności, zarówno materialnej, jak i niematerialnej. Przedstawia różne stanowiska libertariańskie, które mogą być zastosowane do prawa własności intelektualnej, wskazując na ich korzenie w kryteriach użyteczności, prawach naturalnych, tworzeniu czy rzadkości. Autor bada też kontrowersje wokół praw naturalnych, które są fundamentem dla libertariańskiej teorii własności, oraz poddaje analizie krytykę własności intelektualnej w oparciu o kryteria użyteczności.

W dalszej części rozdziału autor omawia kwestię tworzenia kontra rzadkość jako jeden z ważnych aspektów debaty na temat własności intelektualnej. Libertarianie często twierdzą, że prawdziwa własność jest oparta na rzadkości i fizycznej strukturze dóbr, co sprawia, że prawa własności intelektualnej są nie do pogodzenia z takim podejściem. Autor analizuje argumenty za i przeciw temu podejściu, wskazując na ich słabości i mocne strony.

Kolejnym zagadnieniem omówionym przez autora są dwa sposoby zawłaszczenia. Libertariańska teoria własności opiera się na idei, że prawdziwa własność jest wynikiem pierwszego zawłaszczenia i/lub mieszania pracy z niezawłaszczonymi zasobami. W kontekście własności intelektualnej, autor zwraca uwagę na trudności związane z określeniem, które z tych kryteriów można zastosować i jak je interpretować.

Własność intelektualna jako kontrakt to kolejny aspekt debaty omówiony w rozdziale. Autor analizuje argumenty dotyczące traktowania własności intelektualnej jako umowy między twórcami a odbiorcami, które mają na celu ochronę praw twórców do ich dzieł i kontrolowania ich wykorzystania. Przedstawia zarówno argumenty za takim podejściem, jak i krytykę wskazującą na ograniczenia tego podejścia, takie jak problem utrzymania równowagi między prawami twórców a wolnością odbiorców i społeczności.

W końcowej części rozdziału autor przedstawia infoanarchistów jako część ruchu libertariańskiego. Infoanarchiści to radykalni przeciwnicy prawa własności intelektualnej, którzy uważają, że wszelka informacja powinna być wolna od ograniczeń prawnych i dostępna dla wszystkich. Autor analizuje ich argumenty i podkreśla, jak infoanarchizm wpisuje się w szerszy kontekst libertariańskiej debaty na temat własności intelektualnej.

Podsumowując, rozdział 10 przedstawia różnorodność stanowisk wśród libertarian odnośnie do własności intelektualnej, analizując ich teoretyczne podstawy, argumenty za i przeciw, a także związane z nimi kontrowersje. Autor z sukcesem ukazuje, jak różne aspekty teorii libertariańskiej wpływają na debatę na temat prawa własności intelektualnej oraz jak ta debata wpisuje się w szerszy kontekst dyskusji na temat wolności i praw jednostki. Jednocześnie wskazuje na istotne pytania i wyzwania związane z tym tematem, które pozostają otwarte i wymagają dalszych analiz oraz badań.

Rozdział 11, zatytułowany "Dialektyka wolności i własności", analizuje związki między wolnością i własnością intelektualną oraz próbuje znaleźć odpowiednie równowagi między tymi dwoma wartościami. Autor eksploruje koncepcje współistnienia, ograniczeń wolności wynikających z prawa własności intelektualnej, ideę nieograniczonej wolności oraz różne systemy prawno-filozoficzne.

Na początku rozdziału, autor przedstawia ideę współistnienia, która zakłada, że wolność i własność intelektualna mogą współistnieć w harmonii, o ile są odpowiednio zrównoważone. Współistnienie opiera się na przekonaniu, że jednostki mogą korzystać z szerokiej gamy wolności, jednocześnie przestrzegając praw własności intelektualnej. Autor analizuje różne argumenty za i przeciw

współistnieniu, wskazując na potrzebę elastyczności i dostosowania systemów prawnych do dynamicznie zmieniającego się świata.

Następnie autor omawia zagadnienie prawa własności intelektualnej jako ograniczenia wolności. Omawia liczne przypadki, w których prawa własności intelektualnej są używane jako narzędzie do ograniczania wolności słowa, twórczości czy dostępu do informacji. Autor zwraca uwagę na potrzebę uwzględnienia zarówno interesów twórców, jak i społeczeństwa, oraz analizuje różne propozycje dotyczące reformy systemów prawnych, aby osiągnąć bardziej sprawiedliwe rozwiązania.

W kolejnym fragmencie autor eksploruje ideę nieograniczonej wolności, zwracając uwagę na to, że wolność nie może być absolutna, gdyż prowadziłoby to do anarchii i chaosu. Autor podkreśla, że wolność, podobnie jak inne wartości, musi być zrównoważona z innymi wartościami społecznymi. Właśnie dlatego ograniczenia nałożone przez prawo własności intelektualnej są konieczne, aby zachować ład społeczny i chronić interesy twórców oraz społeczeństwa jako całości.

W ostatniej części rozdziału autor prezentuje wybrane systemy prawno-filozoficzne, które są istotne dla dyskusji na temat wolności i własności intelektualnej. Omawia zarówno klasyczne, jak i nowoczesne teorie, takie jak klasyczny liberalizm, libertarianizm, kontraktualizm, utilitaryzm czy poststrukturalizm. Autor analizuje, jak te różne teorie podchodzą do problemu równowagi między wolnością i własnością intelektualną oraz jak ich argumenty wpływają na kształtowanie się prawa własności intelektualnej.

W przypadku klasycznego liberalizmu, autor zwraca uwagę na jego nacisk na ochronę praw jednostki, w tym prawa do własności jako fundamentu wolności i sprawiedliwości społecznej. Libertarianizm, z kolei, jest jeszcze bardziej radykalny w swoim podejściu do wolności i własności, kwestionując legitymację prawa własności intelektualnej jako formy własności.

Kontraktualizm, oparty na idei społecznego kontraktu, podkreśla wagę wspólnych zasad i porozumień, które pozwalają na współistnienie wolności i własności intelektualnej. Utilitaryzm, z założeniem o dążeniu do maksymalizacji szczęścia i minimalizacji cierpienia, analizuje stosunek wolności do własności intelektualnej z perspektywy ich wpływu na ogólny dobrobyt społeczny.

Wreszcie, poststrukturalizm, jako kierunek filozoficzny odrzucający uniwersalne prawdy i jednoznaczne hierarchie wartości, oferuje bardziej zdecentralizowane i zróżnicowane podejście do kwestii wolności i własności intelektualnej, zwracając uwagę na różnorodność kontekstów kulturowych i społecznych.

Poprzez analizę tych różnych teorii, autor pokazuje, że znalezienie właściwej równowagi między wolnością a własnością intelektualną jest złożonym procesem, który wymaga uwzględnienia wielu perspektyw i wartości. W związku z tym, rozdział 11 podkreśla wagę kontynuowania dialogu i refleksji nad tym, jak prawo własności intelektualnej może najlepiej służyć zarówno twórcom, jak i społeczeństwu jako całości.

Rozdział 12, zatytułowany "Wolność a własność intelektualna – trendy współczesności", analizuje współczesne tendencje i wyzwania związane z wolnością i własnością intelektualną w kontekście globalizacji i rosnącej roli technologii informacyjnych. Autor szczegółowo omawia ruch wolnej kultury, globalizację i prawa niezgody intelektualnej, wolną kulturę jako uspołecznioną alternatywę dla modelu IPR oraz krytykę reżimu praw wyłącznych.

W pierwszej części rozdziału autor skupia się na ruchu wolnej kultury. Omawia pojęcie wolnego oprogramowania i licencje FLOSS (Free/Libre and Open Source Software), które promują swobodne korzystanie, modyfikowanie i dystrybucję oprogramowania. Następnie przedstawia cztery wolności, które są fundamentem ruchu wolnego oprogramowania. Autor analizuje argumenty Lawrence'a Lessiga, prawnika i aktywisty na rzecz wolnej kultury, które podkreślają potrzebę zmiany systemu prawnego w celu promowania twórczości i innowacji. W dalszej części omawia inicjatywę Creative Commons oraz wolne licencje, które umożliwiają twórcom udostępnianie swoich dzieł na zasadach ułatwiających ich szerokie wykorzystanie. Na zakończenie tej części autor opisuje rozwój wolnej kultury w Internecie oraz wyzwania, jakie stoją przed tym ruchem.

W kolejnej części rozdziału autor omawia globalizację i prawa niezgody intelektualnej. Skupia się na skutkach globalizacji prawa własności intelektualnej wynikających z Porozumienia TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights), które wpłynęło na zharmonizowanie standardów ochrony własności intelektualnej na całym świecie. Autor analizuje, jak TRIPS stało się

źródłem praw niezgody intelektualnej, gdyż wprowadza nierówności między krajami rozwiniętymi a rozwijającymi się oraz ogranicza dostęp do wiedzy i innowacji. W dalszej części przedstawia koncepcje TINA (There Is No Alternative) i TAPA (There Are Plausible Alternatives) jako sposoby na podejście do globalizacji i prawa własności intelektualnej.

Następnie autor przechodzi do omówienia wolnej kultury jako uspołecznionej alternatywy dla modelu IPR (Intellectual Property Rights). Pokazuje, jak ruch wolnej kultury promuje otwartość, współpracę i demokratyczne wartości w kontekście twórczości intelektualnej, stając się alternatywą dla tradycyjnych modeli opartych na prawach wyłącznych. Autor analizuje, jak współpraca i dzielenie się wiedzą w ramach wolnej kultury mogą prowadzić do przyspieszenia postępu naukowego, innowacji i rozwoju społecznego.

W ostatniej części rozdziału autor przedstawia krytykę reżimu praw wyłącznych. Omawia rosnące lobbowanie na rzecz wzmocnienia ochrony praw wyłącznych, które często prowadzi do ograniczenia dostępu do wiedzy, twórczości i innowacji. Autor zwraca uwagę na anachronizm prawa autorskiego, które nie nadąża za dynamicznymi zmianami technologicznymi i społecznymi oraz konieczność dostosowania go do nowych realiów. Następnie przedstawia proponowane kierunki zmian w prawach wyłącznych, które mogą przyczynić się do promowania twórczości, innowacji i wolności słowa. Na zakończenie autor analizuje ułomność prawa antymonopolowego wobec cyberprzestrzeni, gdzie tradycyjne mechanizmy kontroli konkurencji często okazują się niewystarczające, aby zapewnić równowagę między ochroną własności intelektualnej a promowaniem wolności, innowacji i dostępu do wiedzy.

Podsumowując, rozdział 12 oferuje dogłębną analizę współczesnych tendencji i wyzwań związanych z wolnością i własnością intelektualną. Autor prezentuje różnorodne perspektywy na temat roli praw własności intelektualnej we współczesnym świecie, wskazując na potrzebę poszukiwania nowych rozwiązań i modeli, które uwzględniają zmieniające się realia technologiczne, społeczne i ekonomiczne. Rozdział ten pokazuje, że równowaga między wolnością a własnością intelektualną jest kluczowa dla promowania twórczości, innowacji i rozwoju społecznego, a przyszłość praw własności intelektualnej zależy od stopnia, w jakim uda się osiągnąć tę równowagę.

Zakończenie. W swojej obszernej i wyczerpującej analizie autor skrupulatnie bada różnorodne aspekty własności intelektualnej i wolności, ukazując zarówno ich teoretyczne podstawy, jak i praktyczne implikacje. Przez całą publikację autor konsekwentnie odnosi się do istotnych wydarzeń, kontrowersji i zmian, które wpłynęły na rozwój i zrozumienie tych dwóch fundamentalnych pojęć.

Jednym z istotnych wydarzeń, na którym autor zakończył swoje badania, była afera związana z Porozumieniem handlowym dotyczącym zwalczania obrotu towarami podrobionymi i piractwem (Anti-Counterfeiting Trade Agreement - ACTA). Afera ta wywołała burzliwe reakcje na całym świecie i zwróciła uwagę na dylematy związane z ochroną własności intelektualnej oraz zagrożenia dla wolności słowa i prywatności. Autor podkreśla, że afera ACTA była jedynie jednym z wielu wyzwań, które muszą być rozważone w kontekście rewolucji informacyjnej i cyfrowej oraz rosnącego znaczenia sztucznej inteligencji.

Autor zaznacza, że obecne zjawiska i zmiany w świecie technologii, takie jak rozwój sztucznej inteligencji i rosnąca globalizacja wymagają oddzielnych badań, które pozwolą na zrozumienie wpływu tych procesów na kwestie wolności i własności intelektualnej. Ostatecznie, autor wskazuje, że przyszłość własności intelektualnej i wolności będzie zależała od stopnia, w jakim uda się osiągnąć równowagę między tymi wartościami w kontekście tych dynamicznych zmian.

Zakończenie podsumowuje wszystkie rozdziały pracy, ukazując, że autor dokonał znaczącego wkładu w zrozumienie złożoności i konfliktów związanych z własnością intelektualną i wolnością. W świetle tych wyzwań, autor zachęca do dalszych badań, które pozwolą na lepsze dostosowanie prawa i praktyk do współczesnych realiów technologicznych, społecznych i ekonomicznych.